

Evangelietekst: Mark 4,35-41

Samme dag, da det ble kveld, sa han til dem: «La oss sette over til den andre siden av sjøen.» De lot folkemengden bli igjen og tok ham med seg i båten der han satt. Også andre båter fulgte med. Da kom det en voldsom virvelstorm, og bølgene slo inn i båten så den holdt på å fylles. Jesus lå og sov på en pute bak i båten. De vekket ham og sa til ham: «Mester, bryr du deg ikke om at vi går under?» Da reiste han seg, truet vinden og sa til sjøen: «Stille! Vær rolig!» Vinden la seg, og det ble blick stille. Så sa han til dem: «Hvorfor er dere så redde? Har dere ennå ingen tro?» Og de ble grepet av stor frykt og sa til hverandre: «Hvem er han? Både vind og sjø adlyder ham!»

Slik lyder det hellige evangelium.

Skaperverkets dag

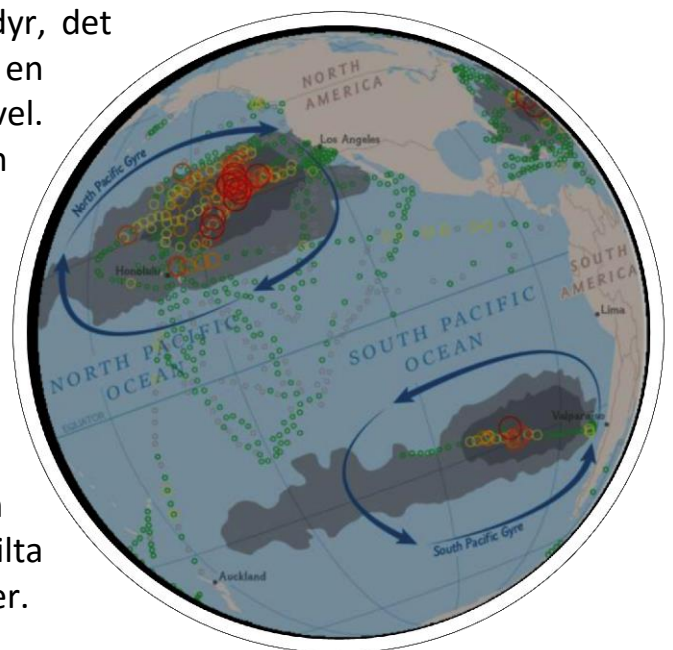
Skaperverkets dag, og vi er midt ute i skaperverket i denne bibelfortellingen, slik skaperverket fremstår på godt og vondt. Fortellingen om stormen på Genesaretsjøen føyer seg inn i en reiseskildring der Jesus og hans tilhørere befinner seg utendørs. Det startet nede ved vannkanten. Jesus fortalte liknelser og brukte det folk kjente fra naturen som omgav dem for å beskrive det åndelige.

Han fortalte om såmannen, om såkornet og om sennepsfrøet. Og det står at uten liknelser talte han ikke til den sikkert store flokken som samlet seg om ham. Og det står at da han var alene med disiplene, forklarte han alt for dem. De fikk særbehandling siden de som den fremtidige kirkens apostler gikk i lære og var utpekt til å bli kirkeledere, det vi med et annet naturnært bilde kaller å være hyrde for sauene.

Det var jordbruk og dyrehold, det var ferskvann og fiske. Mange hadde sitt daglige virke i primærnæringene. Man var velkjent med at ikke alle år gav like god avling. Visst var naturen lunefull. Det fantes rovdyr, det fantes skadedyr. Tørke så vel som uvær var en trussel mot liv og helse, ve og vel. Skaperverket var ikke lenger slik det var den gang verden var udelt god.

Men man kjente ikke til de menneskeskapte store naturødeleggelsene. Slik sett var Genesaretsjøen ren, slik også de store havene var rene. Trusselen var mer storm og uvær, slik det for jordens befolkning den dag i dag er, selv om stormene ser ut til å tilta i styrke og vi trues av mer enn storm og uvær.

Midt ute i det enormt store Stillehavet (**bilde**), et eller annet sted mellom østkysten av Japan og vestkysten av USA, driver Great

Pacific Garbage Patch, en gigantisk søppeldyng – så enorm i utstrekning at det er vanskelig å fatte, et belte på mer enn 1,4 millioner kvadratkilometer i utstrekning, fire ganger så mye som hele Norges areal.

Dette store søppelflaket består av uendelige mengder med plastflasker, fiskegarn, plastleker, fotballer, kajaker, byggematerialer – ja alt man kan tenke seg i et moderne samfunn. Og det finnes flere slike store felt.

Vær og vind har brutt mye av dette materialet ned til bittesmå partikler, sauset sammen til et tynt teppe, som er umulig å oppdage, både fra fly og på satellittbilder. Men det er der, like under havoverflaten, enorme konsentrasjoner av kjemisk suppe, ubehagelig, ekkel – og farlig. Og skal vi tro mine kilder i forkant av denne prekenen, som er forskning og media, er dette bare en liten del av havets søppeldyng.

Plast som havner i havet, blir ikke borte. De partiklene som ligger og flyter i overflaten, utgjør bare 15 % av plastavfallet. 15 % havner langs strendene, og 70 % synker og oppbrytes sakte til stadig mindre partikler. Dyr, fisk og fugler får dette i seg fordi det likner deres naturlige mat etter hvert som det brytes ned.

Kanskje enda verre enn at dyr som ferdes langs strendene går seg fast og dør i taurester og garnrester, og fordi de har spist plastbiter som flyter i sjøen, er at plast brytes ned til mikropartikler som tas opp i næringskjedene. Når søppelet brytes ned til ørsmå partikler, konkurrerer det med plankton og havner i næringskjeden som føde for fisk og sjødyr.

Det er funnet sprøyter, lightere og tannbørster i magene til døde sjøfugl. Det er funnet hval med magene tilstoppet av plastposer. Millioner av fugl, sjødyr og fisk dør hvert år som følge av plastmateriale i havet, enten fordi de hekter seg fast i det, eller fordi de spiser det.

Giftene flytte seg oppover i næringskjeden og ende hos dyr og mennesker som spiser fisk. Disse stoffene kan gjøre skapninger sterile. Plast inneholder en rekke organiske miljøgifter som PCB, PAH, pestisider, phthalater, bromerte flammehemmere og bisphenol A. Se denne illustrasjonene som er laget av National Geographic. **(Vise film: Are You Eating Plastic for Dinner)**

Utvilsomt er dette en gigantisk miljøtrussel, skapt av mennesker de siste 60-70 år, så lenge plasten har vært i produksjon. Hva kan vi gjøre med det? Mye kan gjøres politisk. I Italia og Nederland har de en form for pant når utrangerte garn og fangstredskaper innleveres. Det er internasjonale forbud mot å kaste plast og annen søppel i havet fra skip. Fra land gjøres det stadig bedre tiltak med rensing. Hver og én av oss kan kildesortere, og en ting vi kanskje ikke tenker på, og som vi så i denne filmen, er at en del kosmetikk inneholder ørsmå plastpartikler, partikler som er for små til å kunne fanges opp i renseanlegg. 40 tonn mikroplast forbrukes årlig bare i Norge. 4 tonn når urensset ut i havet. Slike partikler tar det flere hundre år å bryte ned, og imens får levende organismer det i seg. Kanskje skulle vi sjekke

litt nøyere hvilken tannkrem, hudkrem, skrubbekrem, antirynekrem, badeskum, pudder, maskara, solkrem, hårstyling og barberskum vi bruker.

Hva har så denne talen om miljøet i en gudstjeneste å gjøre? Det sier seg selv. Skaperverket er Guds. Det er Gud som har skapt og som opprettholder alt det skapte. Vi er en del av det og Guds medarbeidere. Her har alle mennesker et ansvar for å forvalte skaperverket til beste for hverandre og for kommende slekter. Gud styrer verden etter to linjer. Det ene er Gud som Skaper og opprettholder av skaperverket, slik vi lærer ut fra første trosartikkel. Det andre er Gud som frelser, om Ånden og kirken, artikkel to og tre.

I storm på Genesaretsjøen

Når sant skal sies er bibelteksten om Jesus og disiplene i båt på Genesaretsjøen en fortelling som ikke sier mye om forurensing av verdenshavene, men den sier noe om at Gud har ikke abdisert i forhold til skaperverket. Jesus demonstrerte dette med all tydelighet da han viste seg som Herre over storm og bølger.

Som kristne vet vi at vi er ikke overlatt til oss selv og vår egen undergang, men Gud har full kontroll. Riktig nok skal denne verden en gang forgå til fordel for noe bedre, men dette er styrt av Gud, ikke av mennesker. La dette være ord til trøst.

Det andre er at fortellingen om Jesus og disiplene i storm på Genesaretsjøen sier oss noe om den åndelige dimensjonen, det som har med frelse og Ånden og kirken å gjøre. Også det hører med. Derfor vil jeg avslutte denne prekenen med en håpets tanke om hva bibelteksten kan formidle inn i vår kirkelige situasjon.

Løft blikket og se opp! I denne kirkens tak henger et skip. Selve kirkerommet kalles kirkens skip. Her finnes ingen livbåter, ingen flytevester. Alt er basert på at kirkens skip holder stø kurs gjennom all slags vær og vind med fokus på ham som er troens opphavsmann og fullender, Jesus Kristus. Kursen er staket ut mot øst. Vi seiler mot hans gjenkomst.

I båten på Genesaretsjøen var hele den fremtidige kirken representert ved Jesus og apostlene. Som det stormet den gang på åpne havet, har også kirken gjennom historien opplevd store bølger og uvær, og slik vil det nok alltid være. Jeg tror Jesus med sitt eksempel ville vise sin fremtidige kirke at det skulle komme tider da mange ombord ville tenke at nå går kirken under. Men skipet går ikke ned så lenge Jesus er med. Mennesker kan velge å stake ut sin egen kurs, og slik forlate skipet og gå i andre retninger.

Rembrandt

Det blir deres ansvar, og måtte ingen følge dem.

I dag kjenner kirken i Midtøsten de samme harde kastevindene som den gang på Genesaretsjøen. Hos oss river og sliter vindene sterkere inne i skipet enn ute. Det er som at vinden vil hive apostler på havet og tvinge roret i en annen retning.

Min far var sjømann, og jeg har hørt at det er farligst å seile nær land. Jeg tror at disse vindene blåser så sterkt internt i disse dager fordi vi nærmer oss den andre siden. Bibelteksten minner oss om at skipet vil nå til havn med Jesus, om enn sovende, så like fullt om bord.

Og heldigvis, Jesus har makt over all slags vær og vind, den vinden som blåser sterkt i vår kirke, den som blåser i det enkelte menneskets liv og naturens mektige krefter. Jesus er både Herre, Messias og Gud. Han er vårt sanne håp, og vi får være på hans side. Er ikke det et håpets budskap, så vet ikke jeg!

Ære være Faderen og Sønnen og Den Hellige Ånd, som var og er og blir én sann Gud fra evighet og til evighet.